 INSTYTUT POMNIK - CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 3 z dnia: 2022.05.31	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Strona 1 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

I. Cel procedury

Celem procedury jest określenie zasad pobierania próbek materiału biologicznego do badań laboratoryjnych wykonywanych w Laboratorium Badań Podstawowych oraz ograniczenie do minimum lub wyeliminowanie wystąpienia błędów przedlaboratoryjnych.

II. Zakres stosowania procedury

Procedura obowiązuje wszystkich pracowników Instytutu „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” (IPCZD) pobierających materiał biologiczny do badań laboratoryjnych, pracowników Laboratorium Badań Podstawowych i Punktu Pobrań oraz pracowników zewnętrznych placówek pobierających materiał biologiczny i zlecających wykonanie badań laboratoryjnych w Laboratorium Badań Podstawowych w IPCZD.

III. Opis postępowania

1. Materiał pobierany do badań jest traktowany jako potencjalnie zakaźny.
2. Sposób pobierania materiału do badań nie może zmieniać jego właściwości.
3. Standardem pobierania krwi żyłnej jest zamknięty system aspiracyjno-próżniowy. System ten umożliwia pobranie krwi na dwa sposoby:
 - a) metodą podciśnieniową
 - b) metodą aspiracyjną
4. Niezależnie od sposobu pobrania, probówka musi być wypełniona krwią do określonej objętości, zgodnie ze wskazaniem producenta. Krew należy pobrać do probówki do kreski, umieszczonej na etykiecie do wpisania danych identyfikacyjnych pacjenta.
5. Każdą probówkę, naczynie, do którego będzie pobierany materiał biologiczny należy okleić kodem kreskowym zgodnym z kodem naklejonym na zleceniu.
 - a) Kod kreskowy należy nakleić na probówkę w taki sposób, aby widoczny był poziom krwi pobranej do probówki.
 - b) Probówki i akcesoria (igły, łączniki systemowe, kody kreskowe) niezbędne do pobierania krwi systemem aspiracyjno-próżniowym są dostępne dla oddziałów, poradni i punktu pobrań IP-CZD w Laboratorium Badań Podstawowych (blok B I piętro) po uprzednim złożeniu zapotrzebowania na probówki na formularzu: PX_LBP;QP2;FP1 Zamówienie na systemy pobrań.
 - c) Wydawanie próbek odbywa się wg rocznego harmonogramu, który jest dostarczany Kierownikowi Działu Organizacji Pracy Pielęgniarskiej odpowiedzialnemu za przekazywanie go na oddziały i poradnie IPCZD.
6. **Krew do badań rutynowych:**
 - a) Pobierać najlepiej w godzinach porannych.
 - b) W przypadku monitorowania terapeutycznego stężenia leków przestrzegać zaleceń lekarza zlecającego dotyczących godziny pobrania krwi.
 - c) Pacjent powinien być na czczo, po 10 – 16 godzinnej przerwie w spożywaniu posiłków, po wypoczynku nocnym.
 - d) Należy zachować dotychczasową dietę.
 - e) Unikać intensywnego wysiłku fizycznego.

 INSTYTUT POMNIK - CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 3 z dnia: 2022.05.31	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Strona 2 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

- f) Krew pobrać najlepiej przed leczeniem lub po ewentualnym odstawieniu leków, witamin, składników mineralnych mogących wpływać na poziom mierzonego składnika, o ile nie zaburza to procesu terapeutycznego.

7. Krew do badań pilnych:

- a) Pobierana jest do zleceń, w których zleceniodawca określił tryb zlecenia jako CITO.
 - b) Osoba pobierająca materiał nakleja pomarańczowe etykiety na zlecenie i próbówki do niego przyporządkowane.
 - c) Ze względu na nagłą konieczność (pogorszenie stanu zdrowia pacjenta, zagrożenia życia etc.) pobrania krwi, nie mają tu zastosowania zasady określone w pkt 6.
8. Wielkość próbówki należy dostosować do ilości zleconych parametrów i stanu klinicznego pacjenta:
- a) Do oznaczenia 1-4 parametrów należy pobrać krew do próbówki o poj. 1,2 ml
 - b) Do oznaczenia 5-14 parametrów należy pobrać krew do próbówki o poj. 2,7ml
 - c) Do oznaczenia powyżej 14 parametrów należy pobrać krew do próbówki poj. 4,9ml
9. Przed przystąpieniem do pobierania krwi należy zweryfikować tożsamość pacjenta poprzez zadanie podstawowych pytań: imię i nazwisko, data urodzenia. Następnie przygotować odpowiednią ilość i rodzaj próbek potrzebnych do realizacji zleconych badań.
10. Wymagania dotyczące rodzaju i ilości materiału do badań oraz pojemników stosowanych do pobrania materiału zawarte są w Załączniku nr PX_LBP;QP2;FP2.
11. Czynności wykonywane podczas pobierania krwi
- a) Przed przystąpieniem do pobrania krwi należy włożyć nową parę rękawiczek jednorazowych.
 - b) Na ramię wybranej kończyny, powyżej planowanego miejsca wkłucia, należy nałożyć przygotowaną uprzednio opaskę uciskową, jeśli jest taka potrzeba. Opaskę (stazę) zacisnąć tak, aby tętno na tętnicy promieniowej było dobrze wyczuwalne.
 - c) Opaska uciskowa (najlepiej jednorazowa) powinna być założona w odległości 7-10 cm powyżej miejsca nakłucia żyły.
 - d) Skórę pacjenta należy przemyć środkiem dezynfekcyjnym, a następnie pozostawić do całkowitego wyschnięcia (na około 30 sekund).
 - e) Zdjąć z igły zabezpieczającą ją osłonkę.
 - f) Uchwycić ramię pacjenta i kciukiem napiąć skórę ok. 3–5 cm poniżej miejsca wkłucia żyły.
 - g) Igłą, ustawioną ściętą krawędzią do góry, pod kątem ok. 5-30 stopni, przekłuć skórę i ścianę żyły.
 - h) Po upewnieniu się, że igła znajduje się w świetle żyły wprowadzić próbówkę do adaptera i lekko dociskając do dna adaptera, przebić korek, uważając jednak, żeby igła nie uszkodziła ścianki żyły.
 - i) Bezpośrednio po rozpoczęciu napełniania pierwszej próbówki należy zwolnić stazę.

 INSTYTUT POMNIK - CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 3 z dnia: 2022.05.31	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Strona 3 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

- j) Przytrzymując probówkę należy pozwolić, aby pod wpływem podciśnienia krew wypełniła ją do optymalnej objętości lub uzyskania właściwej proporcji do antykoagulantu, jeśli znajduje się on w probówce.
- k) Po wypełnieniu się próbki należy wyjąć ją z adaptera, a następnie bezzwłocznie wymieszać delikatnie krew odwracając probówkę do góry dnem i z powrotem. Ruchy mieszania muszą być ostrożne, aby nie spowodować uszkodzenia krwinek.
- l) W razie potrzeby należy podłączać kolejne próbki próżniowe wg schematu przedstawionego powyżej. Zaleca się następującą kolejność pobierania próbek krwi do poszczególnych probówek:
- Krew na posiew - pełna krew
 - Probówki na cytrynian - pełna krew
 - Probówki plastikowe bez dodatków (ewentualnie probówki szklane) - na skrzep
 - Probówki z żelem separującym lub aktywatorem krzepnięcia - na skrzep
 - Probówki na heparynę - pełna krew
 - Probówki na EDTA - pełna krew
 - Probówki z inhibitorem glikolizy (np. NaF) - glukoza/mleczan
 - Inne probówki.

UWAGA: Jeżeli probówka z cytrynianem (**koagulologiczna**) jest pierwszą lub jedyną napełnianą probówką a do pobrania krwi używa się zestawu motylkowego należy **najpierw pobrać krew do probówki odrzuceniowej**, aby nie dopuścić do niewystarczającego wypełnienia probówki koagulologicznej.

12. Zapobieganie hemolizie:

- a) Numer igieł użytych do ukłucia należy dostosować do stanu żył pacjenta,
- b) Nie „wyciskać” krwi z naczynia żylnego,
- c) Nie mieszać próbki zbyt energicznie,
- d) Nie zamrażać krwi pełnej.

13. Czynności wykonywane po pobraniu krwi:

- a) W miejscu wkłucia należy umieścić suchy gazik.
- b) Delikatnie uciskając gazikiem miejsce wkłucia, ostrożnie wycofać igłę z żyły wraz z uchwytem.
- c) Należy poinformować pacjenta o konieczności uciskania gazikiem miejsca wkłucia do czasu ustania krwawienia z rany. Podczas tej czynności pacjent nie powinien zginać ręki w łokciu.
- d) Gazik można usunąć po ok. 5 minutach, jeżeli ustało krwawienie. Ranę po wkłuciu należy zabezpieczyć plasterkiem opatrunkowym.
- e) Po pobraniu, wszystkie probówki z krwią, należy ponownie wymieszać poprzez 8 –10 krotne obrócenie probówek „góra - dół”.
- f) Osoba pobierająca krew odnotowuje datę i godzinę pobrania oraz potwierdza wykonanie tej czynności własnym podpisem na zleceniu.

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 3 z dnia: 2022.05.31	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Strona 4 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

14. Sprzęt i wyroby medyczne oraz zużyte rękawiczki stosowane przy pobieraniu krwi należy zutylizować zgodnie z aktualną Instrukcją postępowania z odpadami w Instytucie „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka”.

15. Szczegółowe informacje dotyczące pozyskiwania różnych materiałów do badań wykonywanych w Laboratorium Badań Podstawowych:

Krew włóścizkowa:

- a) Należy starannie dobierać miejsce nakłucia.
- b) Posmarować miejsce nakłucia maścią rozgrzewającą (histaderminą) na 15 min. przed ukłuciem.
- c) Wybrane miejsce zdezynfekować preparatem antyseptycznym, dokładnie usuwając resztki maści.
- d) Do nakłucia stosować nożyki (sprawdź datę ważności) i pierwszą kroplę odrzuć.
- e) Nie „wyciskać” krwi.
- f) Do pobranej kapilary włożyć pręcik i uważnie mieszać .
- g) Materiał jak najszybciej dostarczyć do laboratorium.

Krew na gazometrię:

- a) Krew pobierać wyłącznie do specjalnych probówko-strzykawk z heparyną litową.
- b) Przy pobieraniu zachować warunki anaerobowe, nie wprowadzać pęcherzyków powietrza do strzykawki poprzez zbyt intensywne odciągnięcie tłoczka.
- c) W przypadku powstania pęcherzyków powietrza ostrożnie i szybko usunąć powietrze poprzez wyciśnięcie pęcherzyków z pionowo ustawionej strzykawki.
- d) Zamknąć probówko-strzykawkę oryginalną zatyczką.
- e) Ostrożnie wymieszać krew w strzykawce obracając „górze - dół”, nie wstrząsać.
- f) Nie odłamywać tłoczka probówko-strzykawki.
- g) Materiał jak najszybciej dostarczyć do laboratorium.

Krew na Amoniak:

- a) Przygotowanie pacjenta: przed pobraniem pacjent nie powinien palić.
- b) Krew (1ml) pobrać na czczo, bez ucisku stazy do probówki typu eppendorf zawierającej 10% EDTA – probówki dostępne w laboratorium.
- c) Krew pobrać sprawnie, minimalizując kontakt krwi z powietrzem.
- d) Probówki z 10%EDTA przechowywać, przed pobraniem krwi, w temperaturze pokojowej.
- e) Jeśli odczynnik w eppendorfie wykrystalizował (biały osad na ściankach probówki), nie należy używać tej probówki do pobrania krwi.

Płyn mózgowo - rdzeniowy:

- Płyn mózgowo-rdzeniowy pobiera lekarz

Szpik:

- Szpik pobiera lekarz

Płyn z jam ciała:

- Płyn z jam ciała pobiera lekarz

 INSTYTUT POMNIK-CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH	Wydanie nr: 3 z dnia: 2022.05.31	
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Strona 5 z 6	Liczba załączników 2
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA			

Mocz jednorazowy:

- a) Pobiera się po umyciu, ze środkowego strumienia, po spoczynku nocnym do niejałowego pojemnika.
- b) Od małych dzieci mocz pobiera się do specjalnego woreczka, a następnie przelewa do właściwego pojemnika

Dobowa zbiórka moczu (DZM):

- a) Zbiórkę moczu wykonać w dniu poprzedzającym badanie.
- b) Zbieranie rozpocząć od drugiej porcji moczu.
- c) Każdą następną porcją moczu dolewać do tego samego skalowanego, plastikowego pojemnika o pojemności 2-3 litry.
- d) Zbiórkę moczu zakończyć następnego dnia rano dolewając porcję moczu po nocy.
- e) Ilość zebranego moczu odczytać na skali pojemnika i zanotować.
- f) Zebrany w ciągu doby mocz wymieszać i przelać ok. 50-80 ml do pojemnika na badanie ogólne moczu.
- g) Do laboratorium dostarczyć tylko mały pojemnik z moczem.

Kał:

- a) Grudkę kału (wielkości orzecha włoskiego) pobrać z kilku różnych miejsc do specjalnego pojemnika na kał

IV. Postępowanie z dokumentacją medyczną

1. Zgodnie z Ustawą z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020r., poz. 849) oraz Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. 2020 r., poz. 666).

V. Załączniki

1. PX_LBP;QP2;FP1 Zamówienie na systemy pobrań.
2. PX_LBP;QP2;FP2 Wymagania dotyczące rodzaju i ilości materiału do badań oraz pojemników stosowanych do pobrania materiału

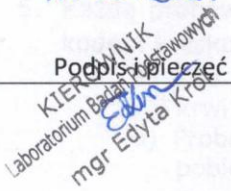

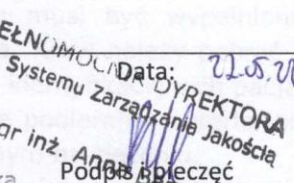
VI. Dokumenty powiązane i przywołane.

1. PX_LBP;QP1 - Zlecenie badania laboratoryjnego
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23.03.2006r. w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych (Dz.U. 2006 nr 61 poz. 435) ze zmianami (Dz.U. 2019 poz. 2065), (Dz.U. 2020 poz. 2042), (Dz.U. 2021 poz. 747)
3. Aktualne zarządzenie dyrektora Instytutu "Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka" w sprawie wprowadzenia Programu Gospodarki Odpadami w Instytucie "Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka"
4. Rekomendacje EFLM-COLABIOCLI dotyczące pobierania krwi żyłnej z roku 2018

 INSTYTUT POMNIK - CENTRUM ZDROWIA DZIECKA*	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_LBP;QP2					
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH W LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH		Wydanie nr: 3 z dnia: 2022.05.31				
LABORATORIUM BADAŃ PODSTAWOWYCH			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Strona</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Liczba załączników</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">6 z 6</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </table>	Strona	Liczba załączników	6 z 6	2
Strona	Liczba załączników						
6 z 6	2						
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA							

VII. Wdrożenie procedury do stosowania

1. Kierownicy komórek organizacyjnych IPCZD oraz zleceniodawcy zewnętrzni objęci zakresem stosowania procedury, zobowiązani są do zapoznania z treścią procedury oraz zapoznania podległego personelu i nadzoru nad przestrzeganiem przez nich zawartych w niej zapisów
2. Fakt zapoznania z niniejszą procedurą pracownicy potwierdzają podpisem.

Aktualizował:	Sprawdził:		Zatwierdził:
Kierownik Laboratorium Badań Podstawowych	Z-ca Dyrektora ds. klinicznych	Pełnomocnik Dyrektora ds. Zarządzania Jakością	Dyrektor Instytutu
mgr Edyta Król	dr hab. n. med. Bożenna Dembowska – Bagińska, prof. IPCZD	mgr. Inż. Anna Barańska	dr. n. med. Marek Migdał
Data: 17.05.2021 Podpis i pieczęć 	Data: Zastępca Dyrektora ds. Klinicznych Podpis i pieczęć 	Data: 22.05.22 PEŁNOMOCNIK Ds. Systemu Zarządzania Jakością mgr inż. Anna Barańska Podpis i pieczęć 	DYREKTOR Instytutu "Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka" Data: dr n. med. Marek Migdał Podpis i pieczęć